

นโยบาย-แนวทางพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

นำเสนอเมื่อ : 20 ต.ค. 2558

ร.มว.ศธ.พบผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ - พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบนโยบายพร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 80 โรงเรียน เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2558 ที่โรงเรียนบ้านห้วยทราย อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เชียงใหม่ เขต 1-6, ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สพป.เชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 45 แห่ง, โรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงใหม่ เขต 2-6 และศึกษานิเทศก์ เขารวมประชุมประมาณ 100 คน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยทราย : ใช้ DLTV ในปี 2555 ส่งผลให้คะแนนสอบ O-NET ปี 2557 สูงกว่าเฉลี่ยระดับประเทศทั้ง 6 กลุ่มสาระ

นางมณฑิรา ตริวศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยทราย ได้กล่าวยานงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยทราย ว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีนักเรียนรวม 90 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 6 คน ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV ในระดับประถมศึกษาทุกชั้นเรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นมา เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนและครูจบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน นอกจากนี้จะมีการสอนเสริมในแต่ละวิชาภายหลังการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เนื่องจากบางวิชามีความยากอาจทำให้นักเรียนบางส่วนเรียนตามไม่ทัน เช่น วิชาคณิตศาสตร์

โดยในปีการศึกษา 2557 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจากผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับชาติ (O-Net) ของโรงเรียนบ้านห้วยทราย
มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทั้ง 6 กลุ่มสาระ นอกจากนี้
ในกลุ่มสาระวิชาภาษาไทยและศิลปะยังอยู่ใน 10
อันดับคะแนนสูงสุดของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงใหม่ เขต 1 ด้วย

มอบนโยบายการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ร.มว.ศึกษาธิการ
กล่าวแสดงความชื่นชมผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว
รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่จัดการเรียนการสอนให้กับลูกหลานของเราอย่างเต็มความสามารถ
โดยมุ่งหวังให้มีคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น
แต่ก็ต้องยอมรับความเป็นจริงว่าขณะนี้เรามีโรงเรียนขนาดเล็กอยู่หลาย
หมื่นแห่งที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครู
มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ
ตลอดจนมีงบประมาณที่จำกัดในการบริหารจัดการ
เพราะเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวที่เชื่อมโยงกับจำนวนผู้เรียน

การเดินทางมาครั้งนี้
จึงต้องการมารับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้อำนวยการโรงเรียน
ครู และศึกษานิเทศก์
เพื่อจัดระบบช่วยเหลือดูแลให้การดำเนินงานให้เกิดความคล่องตัวมาก
ขึ้น

โอกาสนี้ ร.มว.ศึกษาธิการ
ได้มอบแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1) การขาดแคลนครู

เป็นปัญหาหลักของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่
โดยนอกจากจะต้องจัดสรรให้มีครูครบทุกชั้นแล้ว
การบรรจุตำแหน่งทดแทนอัตราเกษียณอายุราชการก็มีความสำคัญ
ซึ่งในความเป็นจริงจะมีการขอคืนอัตราเกษียณทั้ง 100%
อยู่แล้ว

แต่ขอให้มีการจัดสรรครูให้กับโรงเรียนที่มีความขาดแคลนก่อนเป็นอันดับแรก

และในขณะนี้มีคามแนวคิดที่จะจ้างครูที่เกษียณอายุราชการที่ต่อองการสอนหนึ่งสัปดาห์

โดยอยู่ระหว่างเตรียมหลักเกณฑ์ในการจ้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะนำประวัติและผลงานของครูมาเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณา

รวมทั้งเร่งดำเนินการจัดหาบุคลากรตำแหน่งธุรการและนักการภารโรงให้โรงเรียนขนาดเล็กต่อไปด้วย

2) การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

นายกรัฐมนตรีได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งส่งเสริมการเรียนการสอนและการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษา

ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง และประชาชน

ซึ่งกำลังพิจารณาแนวทางดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

- ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการอยู่แล้วในโรงเรียนต่างๆ แต่ต้องการจะขยายการสื่อสารไปยังพ่อแม่ผู้ปกครองมากขึ้นด้วย

โดยอาจใช้วิธีจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยควบคู่กับภาษาอังกฤษ หรือการรู้คำศัพท์ต่างๆ

ผ่านการทำการบ้านกับบุตรหลาน

- ระดับอุดมศึกษา

กำลังหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เกี่ยวกับการออกแบบการประเมินทักษะภาษาอังกฤษในระดับปริญญาตรี

เพื่อต้องการให้มีการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อจบการศึกษา แต่หากสอบไม่ผ่านจะจัดอบรมภาษาอังกฤษให้

ก่อนที่จะมีการสอบใหม่อีกครั้ง

ทั้งนี้เมื่อออกแบบการประเมินเสร็จแล้ว

จะประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เข้าเรียนปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559 เพื่อให้ได้เตรียมตัวแต่เนิ่นๆ

3) การทบทวนอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดในการทำงาน

ไม่ว่าจะเป็นงานด้านบริหารหรืองานด้านวิชาการ

ขอให้มีการรวบรวมมานำเสนอเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

รวมทั้งประเด็นปัญหาขัดข้องของของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 225 เขต

ที่ได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมประเด็นในทุกแง่มุม

เพื่อหาทางจัดรูปแบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบต่อไป

4) นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่สมัครเข้าร่วมโครงการถึง 7 แห่ง

เนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ

(Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ด้านสุขภาพ (Health)

ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะชีวิตที่สมดุลกัน อันจะนำมาซึ่งการทำให้เด็กเรียนมีความสุข

ครุมีความสุข และผู้ปกครองมีความสุข

จึงขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะทั้ง 4

ด้านอย่างมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน

ตลอดจนผสมผสานกิจกรรมในแต่ละทักษะให้มีความสมดุลในแต่ละสัปดาห์

โดยโรงเรียนสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมได้เองว่าจะเน้นทักษะด้านใดในแต่ละกิจกรรม

หรือจะเน้นทุกทักษะภายในกิจกรรมเดียว เช่น กิจกรรมลูกเสือ

ซึ่งจะตอบโจทย์เรื่องความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี

ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารี

หรือกิจกรรมกีฬาที่จะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักการรู้แพ้รู้ชนะ

มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

ในขณะที่เดียวกันจะเกิดความผูกพันขึ้นระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง เพราะกีฬาในช่วงบ่ายจะแตกต่างจากการเรียนวิชาพลศึกษาในช่วงเช้า คือจะจัดให้นักเรียนเล่นกีฬาแบบคละชั้น

นอกจากนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนหลายแห่งก็สอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการอยู่แล้ว อาทิ มัคคุเทศก์น้อย โครงการเศรษฐกิจพอเพียง การสอนอาชีพให้นักเรียนบนพื้นที่สูง การสอนเสริมในกลุ่มสาระวิชาต่างๆ ดนตรีไทย กีฬา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

5) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขณะนี้ทางมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกำลังเตรียมจัดหาวิทยากรและครูที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคการสอนที่ดี มาเป็นครูต้นแบบการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนต้นทาง เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปลายทางได้เรียนกับครูดีครูเก่ง ทั้งนี้ขอให้อำนาจการเขตพื้นที่การศึกษารวบรวมประเด็นปัญหาอุปสรรคจากการเรียนทางไกล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รับฟังและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ในการนี้ รุมนว.ศึกษาธิการ ได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารใหญ่ขอเสนอแนะสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

- งบประมาณ ขอให้มีการจัดสรรงบประมาณให้กับพื้นที่ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินโครงการตามนโยบายและแก้ไขปัญหา

หาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ได้

(ร ม ว . ศี ก ษ า ธิ ก าร :

ต อ ง ย อ ม ร ับ ว า ก ะ ท ร ว ง ศี ก ษ า ธิ ก าร เ ป็ น ห อ ง ค า พ ย พ ใ ห ย
แ ล ะ มี ร อ ง เ ร ย น ก ะ ร าย อ ยู ่ ทั ่ว พ ะ ร ะ เ ท ศ ทั ้ง ใ น พ ื้ น ที่ ห ่าง ไ ก ล - พ ื้ น ที่ ส ู -
- ช าย ข อ บ

ด ั้ ง นั้ น จ ำ เ ป็ น ที่ จ ะ ต ู อ ง ส ี อ ส ำ ร ญ โ ย บ ำ ย ห ร ื อ แ น ว ท ำ ง ก ำ ร ท ำ ก ำ น ใ ห้ ทุ ก ก ุ น ไ
ม ว ำ จ ะ อ ยู ่ ที่ ไ ด ใ ต มี ค ำ ม เ ข ำ ใ จ ก ุ ต อ ง ช ัด เ จ น ุ ต ร ก ัน เ ส ี ย ก ุ น
ม ิ จ ะ นั้ น แ ต ล ะ พ ื้ น ที่ ก ี ้ จ ะ บ ริ ห ำ ร ก ำ น ต ำ ม ค ำ ม ร ู ส ี ก

ไ ม เ ป็ น ใ ป ใ น ท ิศ ท ำ ง แ ล ะ เ ป ำ ห ุ ม ำ ย เ ต ี ย ว ัก ัน

อ ำ ย ำ ง ไ ก ่ ต ำ ม ข อ เ ว ล ำ นั้ เ ป็ น ช วั ง เ ว ล ำ ใ น ก ำ ร ท ำ ค ำ ม เ ข ำ ใ จ ก ั บ ก ุ น ก ะ ท ร
ว ง ศี ก ษ า ธิ ก าร อ ำ ย ำ ง ถ อก แ ท ก ุ น ใ จ ใ ย ัง ส ำ ธ ำ ร ญ ช น

จ ำ ก ั น ใ จ ใ จ ใ ย ะ ช ັ บ เ ค ล ี อ น ต ำ m Road Map

ก ำ ร ป ฎ ิ ฐ ำ ก ำ ร ศี ก ษ ำ ที่ มี แ ผ ำ ก ำ น พ ร อก ร อก บ ุ ะ ย ะ เ ว ล ำ ใ น ก ำ ร ด ำ เ น ใ ำ
น ุ ที่ เ ช ี อ ม โ ย ำ ก ัน ทั ้ง ะ ร ะ บ ใ บ ร วม ทั ้ง ใ บ พ ะ ร ะ ม ำ ญ ด ำ ย)

- ส ำ ร ุ ำ ง แ ร ำ ง จ ุ ำ ใ จ ค ุ ร อ ำ ส ำ ส ำ ม ั ค ุ ร

ข อ ใ ห้ มี ก ำ ร ส ุ น ั บ ส ุ น ุ น ค ำ ใ ช ใ จ ำ ย ส ำ ห รั บ ค ุ ร อ ำ ส ำ ส ำ ม ั ค ุ ร ที่ เ ด ิ น ท ำ ง ใ ป
ว ำ ย ส ุ น ใ ห้ ก ั บ ร ิ เ ย ำ น ข ุ น ำ ด เ ล ี ก ที่ ข ำ ด แ ค ล ุ น ค ุ ร

(ร ม ว . ศี ก ษ า ธิ ก าร :

ใ น พ ุ ะ เ ต ี น ุ ส ี อ ต ุ ค ุ ล ุ ำ ก ั บ ก ำ ร บ ริ ห ำ ร ะ บ ใ บ พ ะ ร ะ ม ำ ญ ข ุ น ส พ ุ ฐ .

ที่ จ ะ ต ู อ ง มี ก ำ ร ส ำ ร ำ ง ะ บ ใ บ จ ั ด ส ำ ร ะ บ ใ บ พ ะ ร ะ ม ำ ญ ที่ มี ค ำ ม เ ท ี ย ำ g ต ำ ม ำ ก ุ ำ
จ ิ ำ ง ข อ ใ ห้ ค ิ ด ก ุ ร อก บ ก ุ ต ิ ก ำ

แ ล ะ ห ั ล ั ก เ ก ญ ุ ใ ห้ ก ำ ร ส ุ น ั บ ส ุ น ุ น ค ำ ใ ช ใ จ ำ ย แ ก ่ ค ุ ร อ ำ ส ำ ส ำ ม ั ค ุ ร
ทั ้ง ค ำ พ ำ ห ุ น ะ ค ำ น ำ ม ัน

แ ล ะ ค ำ ม ดี ค ำ ม ช อก บ ุ ที่ ค ุ ร ใ จ ใ ย ะ ไ ด ้ จ ำ ก ค ำ ม ทุ ม เ ท ะ แ ล ะ เ ส ี ย ส ุ ล ะ)

- ก ำ ร ป ะ เ ม ิ น ค ุ ณ ภา พ ำ ย ห อก

ต ู อ ง ก ำ ร ใ ห้ มี ก ำ ร ท ุ บ ท ุ ว ุ น ุ ใ ห้ ก ำ ร ป ะ เ ม ิ น ค ุ ณ ภา พ ำ ย ห อก ข ุ น ส ำ น ั
ก ำ น ำ ร ั บ ร ุ ำ ง ำ ต ำ ร ุ ำ น แ ล ะ ป ะ เ ม ิ น ค ุ ณ ภา พ ำ ก ำ ร ศี ก ษ ำ (ส ุ ม ศ .)

เพ ำ ะ ใ ย ัง ไ ม แ น ใ จ ำ ว ำ จ ะ ส ำ ม ำ ร ุ ำ วั ด ุ ผล ก ำ ร ใ จ ุ ด ุ ก ำ ร ศี ก ษ ำ ไ ด ุ อ ำ ย ำ ง เ ท ี ย ำ
ต ำ ม ุ ซึ่ง ร ิ เ ย ำ น ข ุ น ำ ด เ ล ี ก ส ำ น ุ ใ ห้ ใ ย ัง ไ ม ใ ห้ ใ น ก ำ ร ป ะ เ ม ิ น

(ร ม ว . ศี ก ษ า ธิ ก าร : ข ุ น ุ น ุ ไ ด ้ ห ำ ร ิ อก ั บ

สมศ.เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559-2563) และได้ให้นโยบายไปแล้วว่า

อาจจะต้องมีการแยกประเภทโรงเรียนออกเป็นกลุ่มตามจำนวนนักเรียนและพื้นที่ตั้งโรงเรียน เช่น โรงเรียนในเมืองขนาดใหญ่-กลาง-เล็ก โรงเรียนห่างไกล/ชายขอบขนาดกลาง-เล็ก

จากนั้นจึงทำการประเมินและจัดผลคะแนนการประเมินโรงเรียนแต่ละกลุ่ม อาทิ ระดับดีเด่น-ดี-พอใช้ เพื่อให้โรงเรียนในแต่ละกลุ่มซึ่งมีปัจจัยและบริบทที่มีความคล้ายคลึงกันได้มีการแข่งขันกันเองมากขึ้น)

- การขาดผู้อำนวยการโรงเรียน ขณะนี้มีโรงเรียนใน สพป.เชียงใหม่ เขต 6 ที่ไม่มีผู้อำนวยการโรงเรียนถึง 26 แห่ง เนื่องจากไม่สามารถสอบผ่านเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด

(รวม.ศึกษาธิการ : ได้มีการหารือกับ ก.ค.ศ.แล้วว่า อาจจะต้องมีการทบทวนเกณฑ์การสอบคัดเลือกผู้อำนวยการสถานศึกษาและตัวชี้วัดต่างๆ ที่จะต้องมีการประเมินความรู้ความสามารถของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งที่ชัดเจนและสามารถวัดได้เที่ยงตรง แต่จะไม่ให้มีการสอบเลย คงไม่ได้ เพราะผู้ที่จะเป็นผู้อำนวยการ ต้องมีความสามารถรอบด้านและมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่สูงกว่ารองผู้อำนวยการเป็นอย่างมาก)

- ครูทวิภาษา
ขอให้ช่วยจัดหาครูที่รู้ภาษาถิ่นให้แก่โรงเรียนชายขอบหรือในพื้นที่สูง ซึ่งมีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะจะสื่อสารกับนักเรียนได้เร็วและเข้าใจกว่าครูที่ไม่รู้ภาษาถิ่น

(รวม.ศึกษาธิการ : มอบให้ สพป.เชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลจำนวนความขาดแคลนครูทวิภาษาของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป)

- หลักเกณฑ์การพักนอน
ขอให้มีการทบทวนหลักเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าพักนอนในโรงเรียน

ย่นสังกัด สพป.เชียงใหม่ เขต 6

เนื่องจากโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบนักเรียนนอกเขตจำนวนมาก

(รณว.ศึษาธิการ : มอบ สพฐ.ทบทวนหลักเกณฑ์ กติกา
และกระบวนการทั้งหมดอย่างเป็นระบบ
พร้อมทั้งประกาศให้ทราบและถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วย)

- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ควรปรับหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนในกลุ่มสาระที่มีความจำเป็น
ตามแต่ละช่วงวัย ไม่ควรเรียนมากเกินไป

(รณว.ศึษาธิการ :
ขณะนี้กระทรวงศึษาธิการกำลังปรับหลักสูตรควบคุมไปกับการดำเนินโ
ครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยจะตัดกลุ่มสาระที่ไม่จำเป็น
หรือที่เป็นไขมันออก แต่ยังคงเวลาเรียนในห้องเรียน 840
ชั่วโมงเช่นเดิม ซึ่งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 3,800
แห่งจะเรียนเฉพาะวิชาที่มีความจำเป็นเท่านั้น
อย่างไรก็ตามจะได้มีการหารือเรื่องตัวชี้วัดต่างๆ
กับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร
รวมทั้งเรื่องหนังสือเรียนและแบบเรียนที่จะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร
ที่จะปรับปรุงใหม่ด้วย)

ที่มา กระทรวงศึษาธิการ วันที่ 20 ตุลาคม 2558